

บทความการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ไกรลาส แก้วทองค์
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 417 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบโดยใช้ t - test, F - test และทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า

บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านผู้นำทางการบริหาร ด้านผู้นำทางการเรียนการสอนและด้านผู้นำทางการวิจัย ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ตามความเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีสภาพทั่วไปต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน
2. ศึกษาเกี่ยวกับศึกษาการภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน
3. สร้างแบบสอบถามครู ให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาข้อคำถาม
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง รับ

ข้อเสนอแนะและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบ
6. ปรับปรุงแบบสอบถามครั้งสุดท้าย จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

ต่อไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 1 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านผู้นำทางการ บริหาร ด้านผู้นำทางการเรียนการสอนและด้านผู้นำทางการวิจัย ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไปพบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มี ตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกัน บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดย

ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีความคิดเห็นทุกด้านสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านผู้นำทางการเรียนการสอนโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า

บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัย พบว่าผู้ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นทุกด้านสูงกว่าผู้ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนมากจะเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ ซึ่งมีจำนวนบุคลากรในโรงเรียนและนักเรียนมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กซึ่งจำนวนบุคลากรไม่ครบชั้นและมีครูไม่ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้โรงเรียนใหญ่มีปริมาณทรัพยากรที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการเป็นระบบกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ เช่น อาคารเรียน สิ่งปลูกสร้าง วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นสื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์การเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการการ และยังมีงบประมาณมากกว่า ดังนั้นการดูแลพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารงานวิชาการย่อมง่ายกว่าและเป็นระบบกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก จึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนแตกต่างกัน

บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์มากมีความคิดเห็นทุกด้านสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีประสบการณ์มากเป็นผู้ที่เข้าใจในภาระงานและมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า จึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนแตกต่างกัน

บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีความคิดเห็นทุกด้านสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีวุฒิภาวะในการบริหาร เข้าใจในระบบบริหารและเข้าใจในการวางแผนงานบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้องค์กรเจริญเติบโตว่าการบริหารล้วนมีความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับเรื่องการวางยุทธศาสตร์ การวางแผน การสร้างทีมงานและการจัดสรรงบประมาณ มีวิสัยทัศน์ในด้านการรู้จักมองและไขว่คว้าโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรมียุทธวิธีการสร้างตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อนำองค์กรไปสู่จุดหมายและควรเป็นนักพัฒนา มีความรอบรู้ทันต่อโลกและการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรมียุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ เข้าใจง่าย เพื่อให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ประกอบกับการบริหารงานด้านวิชาการไปด้วย เพื่อความสำเร็จหลาย ๆ ด้านของการบริหาร
2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพผู้เรียน
3. ควรศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในเชิงลึกเพื่อนำไปสู่ความมั่นใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนให้ดีขึ้น